

UNIVERSUL LITERAR

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 150 lei în străinătate pe un an 300 lei

Papagalul regelui Romei.—(Vezi explicația în pag. 6).

Cartea d-lui Ossendowski

de LEONTIN ILIESCU

D. Ferdinand Ossendowski, profesor la Universitatea din Varșovia, a avut însărcinări mari sub regimul țarilor. Revoluția l-a prins pe teritoriul rusesc și l-a făcut să îndure peripeții nebănuite în lunga-i pribegie spre Pacific, unde spera să scape de urmăritori ce-i socotea primejdioși.

Eruditul polonez și-a strâns într-o carte intereantă însemnările întitulate: „*Dobitoace, oameni și zei*”. Cu un spirit de observație subtil, cu descrieri ce amintesc povestirile fantastice ale lui Edgard Poe, scriitorul ne plimbă până în inima Tibetului, înfățișându-ne templele buddiste din Mongolia și Thibet, — începând cu Urga și Uliastai.

Sven Hedin, vestitul explorator, și alți savanți mondiali, i-au tăgăduit eruditului polonez realitatea peripețiilor, a odiseei trăite. Fapte rămân însă observațiunile admirabile ale d-lui Ossendowski, care își îngăduie, cu îndreptățită competență, să facă literatură, științifică în variate domenii: Geologia ca și zoologia, botanica, istoria comparativă a religiilor ca și arheologia străvechilor popoare, sunt puse la contribuție cu egală suprafață și adâncime de cunoștințe.

E o carte folositoare.

Un caz caracteristic, pe care ni-l înfățișază d. Ossendowski, este o varietate de vererită mongoleză, ce trăiește în admirabilă prietenie cu ciocârliia din aceeași țară. Ciocârliia mongoleză

vestește, prin fluierături ascuțite, pe vereritele regiunii de primejdia vrășmașilor — vulturi, șoimi ș. a. — a-vând grije să le anunțe și trecerea primejdiei.

Vereritele mongoleze se ascund în mușuroarele lor, de unde nu ies de cât cupă ce primejdia a trecut.

Cum rasplătește vererita mogoleză pe binefăcătoarele e?

Ciocârliia are uneori capriciul să se apropie de pământeni și atunci s'așează din sbor pe spinarea vereritei, bate din aripi ca să-și păstreze echilibrul și cântă, în vreme ce vererita galopează cu binefăcătoarea ei. În acelaș timp ciocârliia ciugulește toți paraziții de pe spinarea vereritei, pe care o curăță astfel de amicii supărători hrănindu-se tot odată și ea.

Cazul ar putea să aibă și o tălmăcire simbolică. Parabola ar avea acest înțeles etic, pentru oamenii de treabă: vererita e munca, virtutea, cinstea, geniul poporului. Ciocârliia ar putea fi spiritul vremii care curăță geniul neamului de paraziții ce-i macină avântul, vestindu-l totdeauna de primejdia vrășmașilor mari.

Tu, tinerime, mai mult încredătoare în tine, în zilele de după războiu, vrei să fi tu ciocârliia care curăță geniul neamului tău de paraziții ce-i turbură și-i stăvilește avântul?

Dacă da, atunci citește cu vrednicie frumoasa carte a d-lui Ossendowski și pătrunde-te de înțelepciunea ei.

Serenadă...

*Vin frumoaso 'n astă seară
Sub tereastră-ți cu perdele;
Vin, dar nu ca 'n alte vremuri
Când făceau să te cutremuri
Zângăniirile de armă
Sau făcea să te adoarmă
Vre'o mandolă sau chitară...
Vin frumoaso 'n astă seară
Doar cu visurile ml. ...*

*Și voi sta trudit în noapte
Sub tacerea grea de stele;
Tu visând că fericirea
E frumoasă când nu este,
Vei fi zăna din poveste:
Nu vei auzi iubirea
Ce fi-o spune noaptea în șoapte...
Și voi sta tăcut în noapte
Doar cu dorurile mele...*

*Voi pleca în zorii zilei
Ocotina gânduri re. ele:
Îmbrăzându-te ca 'n stancă
În iubirea mea adâncă
Să te pîn! Vei fi izvorul
Ce va răcori ogorul
Însetat și sterp al milei
Voi pleca în zorii zilei
Doar cu gândurile mele...*

T. Rădulescu

nalitatea, creiază educația artistică a publicului și ea e singura bună, necesară și admisibilă.

Ce-a făcut Titu Maiorescu, în critică, la noi, a fost mai mult o activitate de magistru îndrumător și de consilier literar integru pentru scriitorii noștri. Marele dispărut a avut lucrări cu caracter literar, care constituie bucată de o ponderentă, incisivă și puternică proză literară, dar aceste opere nu privesc critica în sine.

Dobrogeanu-Gherea intenționa să renvieze la noi critica lui Taine, dar n'a răușit, fiindcă i-a lipsit disciplina filozofică și cultura superioară a celui dintâi.

Domnul Mihail Dragomirescu a reinviat critica doctrinară germană și cu toate că a exagerat în unele cazuri, activitatea d-sale în acest sens, a adus mari servicii literaturii românești.

Mulți din scriitorii noștri de azi, n'ar fi fost ceiace sunt, dacă nu ț-ar fi recomandat publicului cu multă căldură și stăruință d. Mihail Dragomirescu.

D. Eugen Lovinescu a făcut o critică în felul lui Emile Faguet, dar a sfârșit prin a susține pe mulți nechemati și pe mulți excentrici fantasmagorici din literatura din urmă, ceiace a contribuit la o scădere a prestigiului său.

D-l Ibrăileanu e un critic aproape

CRITICA DE AZI

Mulți din criticii de azi sunt ratați cari n'au răușit în niciun gen literar și atunci își varsă invidia, răutatea și neputința lor de creație în meschinării și în aprecieri veninoase. Acest fel de critică n'a răușit niciodată și nici n'a avut vreo valoare constantă. Defăimarea nu e critică.

Azi sunt puțini critici cari au drept criteriu de judecată obiectiv, valoare reală a operei de artă. Astăzi, așa numita critică n'are ca punct de plecare, în prețuirea producțiilor artistice, decât interesul mărunț comercial-serviciile reciproce și bunăvoința condamabil, pornită dintr-o prietenie lingusitoare sau din „nepotism” literar.

Azi aproape nu există judecata literară, largă în concepții, făcută conștiincios, din convingere și din simpatie (vorbesc din majoritatea cazurilor) pentru operă de artă în sine.

Sunt două feluri de critici:

1. Critică doctrinară, care are de bază principii de artă definitive, cari nu se pot schimba, cum eclasicismul. Această critică a fost preconizată de Laharpe, Nisard, Villemain, Brunetière, etc. Acest fel de critică e sterp.

2. Critica psihologică, istorică sau nepărținitoare ca a lui Taine, Sainte-Beuve, și alții. Această doctrină acceptă toate formele de manifestări artistice noi, fără să le condamne din spirit de prejudecată. E metoda de critică cea mai bună. Ea a transformat critica într-o operă de artă.

Astfel, pornind de aici, Taine, Sainte-Beuve, Ernest Renan, Emile Faguet, Anatole France, Remy de Gourmont, Paul Bourget în Franța, Macaulay în Anglia, Georg Brandes în Danemarca și alții au realizat, în lucrările lor, operă de critică literară. Această critică îndrumază, deschide noi orizonturi, corijează, dacă trebuie, pe scriitor, îi dezvoltă perso-

necunoscut pentru majoritatea publicului. Activitatea d-sale e mai mult profesorală și doctrinală și privește puțin actualitatea. După ce-l citești ai impresia că d-sa e un continuator al lui Cherea.

Domnul Ion Foti, poet filozof și critic, a studiat, după război operele de artă și pe scriitorii români și streini, privindu-i sub prisma cea mai largă a unei critici compresensibile.

A fost imparțial cu toți scriitorii noștri vechi și noi, pe cari i-a analizat judecându-le opera în cadrul vieții și al mediului în care ei au trăit.

A scris în ziarul „Viitorul” portrete literare magistrale asupra lui Alexandru, Eminescu; Maiorescu, Carageale; Vlahuță, Coșbuc, Macedonschi, Octavian Goga, și alții.

Publicul nostru cititor se interesează numai de critica obiectivă, largă și pornită dela principii estetice solide, inspirată de un paralelism continuu cu marile literaturi streine și judecându-se opera prin caracterul ei universal. Același public repudiază, însă, pe calomniatorii literari și critica pornită din meschinărie, din clică literară, sau din coterie artistică, cum se obișnuiește să se facă azi, dar încurajează pe cei cari, desinteresati, își asumă rolul, de multe ori ingrat, de a explica, fără părtinire, valoarea estetică reală a unei opere de artă.

Criticul trebuie să aibă o pricepere adâncă a materiei, o vastă cultură și experiență de specialitate și să fie aspru, să nu aibă îngăduințe, dar să fie drept ca să poată da o povață folositoare, o îndrumare și o explicație bună și completă pentru ca publicul să fie bine orientat și să aprecieze obiectiv toate producțiile artistice.

G. Niculescu-Varone

PIER EMILIO BOSI

ROZE

Cleopatrii

*Intr'o zi, plutind pe mare, peste umede smarande
Cari în noaptea instelată au sclifiri de diamant,
Cleopatra luă roze și 'mpletindu-le 'n ghirlande,
Le-aseză zâmbind pe fruntea fericitului amant.*

*Două mii de ani trecură peste ziua fericită,
Două mii de când pe mare rătăciră amândoi,
Și parfumul viu de roze din coroana vestejita
Umple spațiul și timpul ajungând până la noi!*

Trad. de N. Ținc

FEMEEA

— Nuvelă de Coriolan Bărbat —

Fata s'a oprit la colțul străzii și și-a luat rămas bun dela cei doi însoțitori... Primului i-a întins mâna ușor și indiferent, celuiilalt însă i-a strâns mâna cu atâta căldură.

Cei doi tineri își urmară apoi singuri și tăcuți drumul mai departe. Erau prieteni buni, dar acum simțeau par'că o înstrăinare oarecare, ba în clipa aceea se urau chiar. După un timp, lăcerea lor a fost întreruptă de întrebarea celuiia a cărui inimă era mai mult chinuță:

— Frumoasă fată, nu-i așa ?

— Nu e cine știe ce, — răspunse celuiilalt și nu știa dacă spune adevărul sau minte fără nici o nerușinare. El era acela cărui Lya i-a strâns mâna cu atâta căldură, și faptul acesta i-a transmis o oarecare cantitate de sensibilitate nervilor săi destul de înfăriți. Dar o mai mare înrăurire asupra simțurilor lui, într'adevăr,

n'a avut fetița aceasta. El de altfel simpatiza ființele plâpânde și nestiutoare, cu față trandafirie și califolată și nu ura nimic mai mult în purtarea femeilor decât atitudinea lor de ne'nțeles. Și lucru naibii, simțea că totuși ar fi avut par'că o căecare înrăurire asupra lui atențiunea distinctivă a fetei.

— Să fi cu băgare de seamă, — îi zise de-odată prietenul. Fetița aceasta e cam periculoasă.

— Prostie, toate sunt la fel, de altcum sunt fete și mai frumoase și mai cochete decât asta.

— Nu e vorba de asta. Ci despre aceea, că Lya e un colector. Al i' adună mărci, sau porțelan, sau insecte: Lya adună mărturisiri de dragoste. Inimă nu are ci numai dorință de amator, și își adună bucățile colecției după cum poate. Si e capabilă de ori ce, ca să-și câștige pe cineva, care încă nu e cavalerul ei, dar din clipa când a devenit, — nu-i mai trebrește. Atunci îl trage pe acul cu gămălie și îl închide în cutia cu colecția. Așa cred că m'ași mira foarte mult, dacă cineva mi-ar demonstra, cum că această în-deletnicire a ei e cam crudă...

Celălalt îi răspunse cam distrat:

— Nu trebuie să te lași prins. Sau dinții strânși, palid și cu o expresie de amărăciune.

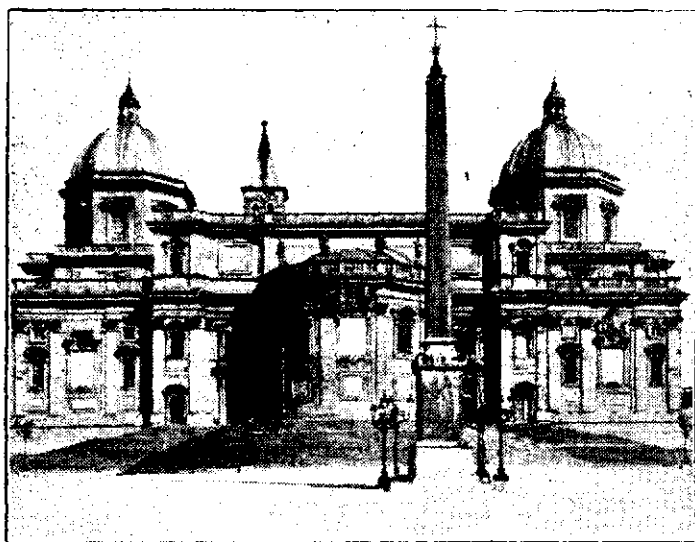
— Da, — răspunse cu o crudă părere de rău. — eu m'am lăsat prins. N-am avut atâta minte ca să fac așa ca și când nu m'ar interesa. Dacă aș fi făcut așa, s'ar mai ocupa și azi de mine, s'ar interesa de existența mea, i-aș fi interesant poate s'ar îndrăgi de mine... Dar, nu, să iubească nu știe ci ar accepta să-mi fie soție, numai pentru că eu nu vreau, ci ea... Dacă ai cunoaște-o așa de bine, ca mine!

Enea râdea.

— E o ființă drăcească, — zise nu fără puțină ironie.

— O nesimțitoare! — adăugă Bujor. Și cuvântul acesta dur, spus printre dinții încheștați despre o fetiță frumoasă, pe care o iubea, îi trăsă mai bine

Din cetatea sfântă

S. Maria Maggiore (extern)

TE IUBESC

Când copleşeşti de farmecu 'nserării
Prii ea ta ciudată mă 'nvelişie,
N'auzi o şoptă caldă 'nflorată,
Ce din adâncul inimii îmi creşte?...
„Te iubesc!...”

Ca fermecat de-o adiere sfântă,
Susurul viu al lucrilor isvoare
Ascultă 'n umbra sălciei bă-râne,
Cum se preschimbă 'n note şoptitoare:
„Te iubesc!...”

Spre lacul leneş luna-şi poartă raza
Şi toţa 'şi cglindeşte 'n undă lină...
Auzi, mişcându-şi sânul plin de
visuri,
Cu trestia 'mpreună 'um suspina:
„Te iubesc!...”

Din armănia crengilor mişcate,
Ce 'n freacăţul de frunze se 'ntinde,
Ca un for, dumnezeiesc de câinic,
Un murmur plin de vraje se desprinde
„Te iubesc!...”

Oşiri de valuri negre n-şte marea,
Ca sbucimată se adânci blest me;
De farmă şi sfarmă furia de unde...
Şi'n mijlocul talazurilor geme:
„Te iubesc!...”

Prin trandafirii dornici de săruturi
Aripa moale vântu-şi rătăceşte
Şi'n largile văzduhuri, înspre zare
Urmându-şi sboru 'nfigurată, şopteşte:
„Te iubesc!...”

Invăluite 'n pace neatinsă
Clătesc no oadec de mii de stele...
Şi 'n susflorind norand de lum nă
Un glas de foc oboara dinşpe ele:
„Te iubesc!...”

Susurul apei, foşnetul de iarbă
Şi cântul sorilor în grai se schimbă,
Căci s'nt pătrunşi de ta nica mi iubire
Şi tu pun pe rând în minunată limă:
„Te iubesc!...”

Intreaga fire, m'acom alintată
In armonia sferelor divine,
De suflul suferinţei mele plină
Mereu o să-ţi şoptească pentru mine:
„Te iubesc!...”

O. Murescu

iubirea lui infocată, decât, dacă ar
fi început să plângă în mijlocul
străzii.

Enea îl privi cu compătimire, dar
şi cu puţin dispreţ.

— Mie nu mi e dragă, zise din nou,
dar de data asta cu toată sincerita-
tea. Şi mai mult, n'au mai vorbit
despre fată.

A două zi seară să revăzură iarăşi
la o serală de binefacere. Fata şedea
la locul ei cu capul puţin plecat, în-
să privirea-i zămbitoare căuta adese
pe furis, privirea lui Enea. Această
cochetărie însă îl enerva, cu atât
mai mult, cu cât prietenul său obser-
vă privirile acestea şi devenea de-
atâtea ori mai palid. Lui Enea îi părea
jocul acesta atât de caraghios, o fată,
prostută, frumoasă, simplă, care vo-
eşte să triumfeze asupra bărbaţilor,
şi un bărbat, care din cauza acestui
nimic îşi face atâtea inimă rea. In-
dignat de cele observate, se întoarce
spre prietenul său:

— Grozav, ce măgar mare eşti,
Bujor!

Produciunea, — la care, cum e o-
biceiu la produciunile de diletanţi,
cei cari jucau pe scenă au petrecut
admirabil iar publicul s'a plictisit de
moarte, — se sfârşi. Un fel de învâl-
măşeală se produse şi Enea se tre-
zi de-odată cu Lya lângă el. Era îm-
brăcată într-o frumoasă haină de bal
care, scotând mai mult în relief
trupul ei svelt, dădea acestei blondine
frumoase un farmec deosebit. În

doar numai un corp — adăugă nu
fără oarecare ironie.

Lya nu s'a ofensat: ci zămbi, ca şi
când îi s'ar fi cine ştie ce compliment
— D-ta eşti un om foarte original
— îi zise cu blândeţe, — rămâi şi la
dans?

— Imi pare rău, dar mi e cam
somm. Nu rămân.

Şi totuşi a rămas. La esire să în-
tâlni cu nişte cunoscuţi, printre cari
era şi o brunetă drăguţă, care-i plă-
cea de mai de mult. Pe lângă frumu-
seţea ei fizică, feiţa aceasta avea şi
un suflet bun, — pentru care într'a
devăr o îndrărise Enea. Toată noap-
tea au dansat împreună. Şi în de-
cursul dansului, Enea observă de
multe ori cum Lya îl fixează cum
il îmbrăţişează cu privirea lor, —
două mari, frumoase, stele albastre.
— Ei, — îşi gândi, — ochii: sunt
ochii.

Şi bruneta avea doi ochi mari ne-
grii. În a căror privire era atâtea bu-
nătate şi sinceritate. Nu era o fetiţă
curioasă: şi asta era principalul pen-
tru Enea. Cee, cari au avut de-a face
cu multe femei curioase, aceia ştiu
să pretuiască femeile plictisitoare.

Pe Lya o văzu întâmplător pregă-
tindu-se de plecare. Fata ei era alb-
pălită. Cu o privire dornică îl căuta
pe Enea, şi când acesta o salută indi-
ferent, ea îi răspunse cu o privire
în care era atâtea durere. De-abia să
depărtă Lya şi Bujor se şi apropiă de
dânsa:

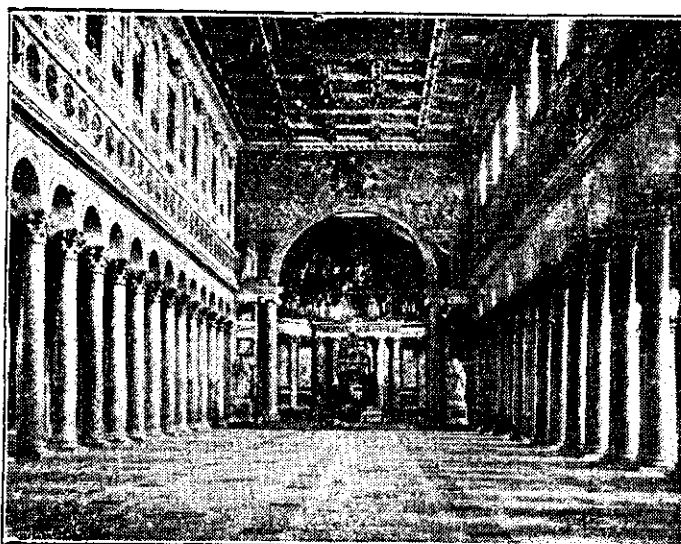
— Admirabil, foarte bine... Poţi
să-mi fii mulţumitor pentru îndru-
mări. Dacă nu ţi-aş fi spus nimic, ai
fi început să-i faci curteşi poate s'ar
fi şi plictisit, până acum, de tine.
Dar, să nu crezi cumva că într'ade-
văr îi eşti drag. Cochetază cu tine
fiindcă vrea să-ţi smulgă, pe seama
ei, dragostea ea. Da, dragostea, că

astfel de împrejurări, bietul Bujor,
ar fi asemănat-o cu un portret de
Böcklin, însă Lya nu era deloc curio-
asă de păreriile adoratorului ei. Ea se
întoarce spre Enea, care, în acel mo-
ment, îşi ştergea monoculul cu atâtea
atenţiune, de se părea că toată inteli-
genţa lui e concentrată în jurul ace-
stei ocupaţiuni serioase.

— Ei, uite, ce zici de haina mea,
îmi şade bine? — întrebă Lya.

— M'da îţi şade bine, — îi răspun-
se Enea, — păcat că înfrunusetează

Vederi din Italia

S. Giovanni in Laterano

văd eu bine, — fata nu-ți este indiferentă... Dar, numai să te prindă în mrejele ei și-o să vezi.

— Dragă, — îi zise Enea, — mie Lya mie așa de indiferentă, cu întreaga istorie-naturală a ei...

Și Bujor înțelese, că prietenul său spune adevărul. Simt o admirație față de Enea, dar tot odată și o temere îl cuprinse față de cele ce se vor întâmpla.

Și, într'adevăr, Lya cea cochetă s'a schimbat, — din pricina indiferenței lui Enea. Ținuta ei deveni timidă, nesigură, și ochii ei uneori se umpleau de lacrimi. În convorbirile lor cu Bujor, aducea cu atâta tact vorba despre Enea, și se vedea cum înscrie adânc în sufletul ei fiecare cuvânt ce-l auzea despre el. Iar pe fetița aceea brunetă, de care se ocupa Enea, o ura din tot sufletul: față de ea lua totdeauna o atitudine jignitoare când o întâlnea în vre-o societate, iar pe la spate o bârfea.

Toate astea, pe Enea, însă, îl lăsau rece. De Lya nu se interesa deloc, cu atât mai mult însă se ocupa de de bruneta lui draguță.

...Când în oraș se lăți vestea căsătoriei lui Enea cu fetița aceea brunetă, toată lumea aproba acea căsătorie, Lya prin puterea ei inspira atâta îngrijorare lui Bujor. Nu mai vorbea despre Enea, însă fetița ei devenea tot mai palidă, din cauza nopților petrecute în insomnie, ba își neglija chiar și îmbrăcămintea. Uneori, în prezența lui Bujor, ședea, ceasuri întregi, tăcută lângă fereastră, și cu privirea spre cer, — ca în așteptarea morții...

Încă trei zile mai erau până la ziua nunții lui Enea, când Bujor, care de luni întregi, intenționat, făcuse totul să se ocolită, veni la el:

— Enea, — îi zise nu fără oarecare emoție, — dragă Enea voesc să te rog un lucru mare... Îți va părea poate pe cât de prost, pe atât de imposibil, dar, te rog, pe prietenia noastră, pe prietenia noastră de *odinoară*, care a fost întreruptă din cauza unei femei, te implor, implor, nește-mi rugămintea! Scrie o scrisoare Lyei.

— Lyei? Păi, nici odată nu i-am scris! Și ce i-ai scrie?

— Chiar asta e-ce-ți va părea curios, — îi zise Bujor, și oarecum jenat urmă mai departe.—Scrie că o iubești...

— Ce ești nebună?

Dar Bujor îmbărbătat par'că urma mai departe:

—Că o iubești, că totdeauna numai pe ea ai iubit-o, că numai din prefăcătorie te-ai ocupat de logodnica ta, că numai din cauza unor împrejurări neprevăzute ești astăzi lofodit, și ce e principalul: că chiar și-acum înainte de nuntă cu trei zile ești decis să rupi orice legătură cu logodnica

PRIN ITALIA

SIENNA. PRIMARIA. (Fațada cu turnul Clădire din sec. XII-lea—XIV-lea).

ta, dacă poți să nădăjducești că Lya te va iubi. Îți jur, îți dau cuvântul meu, că n'o să se întâmple nimic! Măine îți vei primi scrisoarea...

Enea era un băiat serios și conștient, de aceea se și învoi cam greu. Dar prietenul său îl rugă cu atâta insistență, că în cele din urmă cedă.

— Uite, — îi zise Bujor, — scrisoare nu scriu, însă îți dau vce să spui ideului tău tot ce vrei despre mine... Atâta îmi mențin doar, că dacă se va întâmpla ceva, tu singur vei rămânea în joc. Se despărțiră ca prietenii.

— Lya, — îi zise a doua zi Bujor, cu o emoție vădită, — ți-am adus o veste.

— Mie?

— Da.

Și Bujor începu să-i mulțumească. Frumos, în culorile vii, și cu atâta ciocventă de par'că asta i-ar fi fost

meseria de cine știe când.

Îi vorbi despre desnădejdea lui Enea, despre plecarea lui, despre starea grozavă în care se află, și din care va afla scăpare doar prin dragostea Lyei.

Despre prietenia lui desinteresată cu care interveni pentru prietenul său. Și când ajunsese la fraza asta, să miră ei singur că nu-l înghite pământul...

Lya îl asculta surprinsă, cu ochi mari deschiși.

Mai întâi cu atâta interes, apoi... foarte liniștită. Și când Bujor, cu o întorsătură poetică, ajunsese la revolver, care sta pregătit pe masa de scris a lui Enea, — în caz că va primi un răspuns nefavorabil... Lya. începu deodată să râdă.

N-aș fi crezut nici odată, — îi zise lui Bujor, care purta în privire o surpriză prefăcută, — că Enea să fiq atât

de prost... Dar voi cu toții sunteți proști, nebuni chiar, când sunteți îndrăgostiți!

Dar, — o întrebă Bujor, cu o seriozitate tragică bine-reușită, — ce răspuns îți dai?

— Să se însoare, e chiar timpul să ajungă sub papuc. În ce privește apoi revolverul și așa nu e încărcat. Dintre toate revolverele, despre cari mi-au amintit adoratorii mei, nici unul nu era încărcat.

Bujor dete din umeri, și își luă pălăria.

Lya însă îi reținu.

— Bujor!

Își așază mâna ei în mâna lui, și pe când privirea ei îl îmbrălișă cu ațâta dragoste, îi zise încet și cu o voce dulce:

— Bujor, dragă Bujor! Ești un băiat drăguț și mult vrednic. Îți sunt recunoscătoare pentru vestea ce mi-ai adus-o. Căci, închipuiește-ți, dacă nu știam că Enea într'adevăr mă iubește, eram în stare să mă îndrăgesc de el la nebunie...

Rugăciune

*Milostivești-mă părinte
Cu mila îndurării tale,
Eu sunt un rătăcit în lume,
Trudit și obosit de cale.*

*Din tot ce-am mai avut păstrat-am
Cu mine cântul și credința,
Cu amândouă mă rog ție
Tu întarește-mi iar ființa.*

*Stăpânul zărilor întinse
Și al întinsului de ape,
Al norilor pribegi pe ceruri
Tu fii mereu de mine-aproape.*

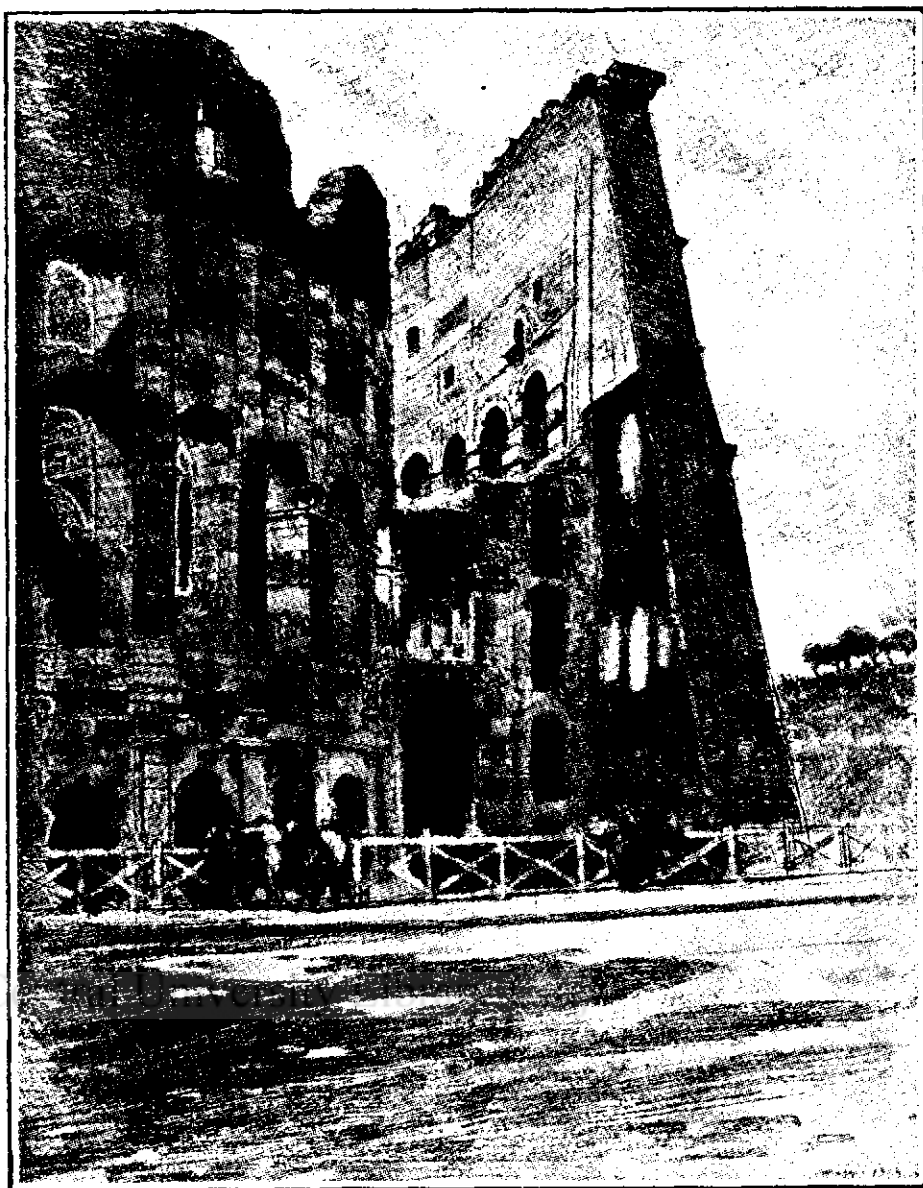
*Pe tine te slăvesc în cânturi
Cîrbind păsările toate,
In cinstea ta și-aprind lumina
Mulțimea stelelor în noapte.*

*Milostivește-mă părinte
Cu mila îndurării tale,
Eu sunt un rătăcit în lume,
Trudit și obosit de cale.*

Mih. Vanghele

D-l Alexandru Biliurescu, urmând să pună în curând sub presă *Antologia ploii*, roagă pe domniile autori să-i trimită în str. Francmazona 51 bis, volumele sau manuscrisele conținând versuri asupra acestui subiect.

Colindând cetatea eternă

G. MENTESSL COLOSEUL - (Din volumul Roma. Publicat la Bergamo).

Henry de Gorsse

Papagalul regelui Romei

(Vezi ilustrația din pag. 1)

1814. La zgomotul pe care îl făcură târziu în noaptea de 14 Aprilie 1814 camioanele și caii cari păraseau în grabă castelul de la Fontainebleau, Impăratul care stătea în odaia lui, se sculă de-odată în picioare. Se îndreptă spre ușa, pe care o deschise larg și întrebă apoi cu o voce aspră sentinela care făcea de gardă.

— Cine a mai plecat?

— Mareșalul Berthier, sire.

— Berthier!.. Și el a plecat... Și fără să-și ia măcar rămas bun, îngână îndurerat Impăratul.

Golul se făcuse în jurul lui. Departe de Parisul cucerit Impăratul se simțea pierdut stîngher, fără cămin măcar. Căci printr'un rafinement de cruzime

Talleyrand dusesse la Chartres pe Impărăteasă și pe regele Romei urmînd că mai târziu să-i predea Austriei.

De-odată în tăcerea care domnea în casă, se auzi un strigăt puternic.

— *Garde à vous!*

Ca mișcat de un resort soldatul luă poziția și cu mișcare automată luă arma pentru onor, privind pe Impărat drept în față.

La comanda aceia neprevăzută însuși Napoleon tresări. Pe urmă un zâmbet amar îi se ivi în colțul buzelor și cu capul plecat se îndreptă spre fereastră lângă care se afla o colivie cu un papagal. Impăratul mîngăia câteva timp păsărea care comandase onorul, apoi se apropiă de soldat.

— Cum îți zice ție? întrebă cu familiaritatea aceia care înspirase atâtea sacrificii.

1) Comandă militară franceză echivalînd cu comanda noastră: La rând drepti.

— Flambeau, sire.
 — Câte victorii?
 — Toate sau aproape toate.
 — Câte răni.
 — Douăzeci.
 — Douăzeci!... repetă împăratul pe gânduri... Și vecinic credincios..., atât de diferit de acei pe cari am copleșit cu onoruri și cari m'au părăsit de îndată ce nu le-am mai putut fi de folos.

Vocea soldatului tremură:

— A! dacă ai vrea, Sire, suntem încă două sute de mii, gata la cel mai mic semn să murim pentru D-voastră. Napoleon clatină capul.

— Nu, zise el, Franța este sătulă de războaie. Trebuie s'o lăsăm să-și lege rănilile. La urma urmei n'ai vrea să mergi și tu acasă. N'ai și tu un copil care te așteaptă?

— Ba da, Sire, am o fată...

— Ei bine, întoarce-te atunci la ea. Cel puțin tie nu ți-au răpit copilul.

— Aveți dreptate, Sire.

Napoleon rămase tăcut câțiva timp apoi exclamă plin de durere:

— Când mă gândesc că fiul meu va pleca în Austria fără să ia cu el o singură amintire dela mine.

Soldatul se plecă puțin:

— O amintire. A! incredința-mi cri ce, Sire

Privirile împăratului se opriră o clipă asupra coliviei.

— Ei bine fie, zise el după o pauză. Vezi colivia asta? Ai s'o duci regelui Romei și îi vei spune povestea acestui papagal. Îi vei spune că pasărea asta care vine din insulele îndepărtate nu-a fost dată de Iosefina, că pentru a-mi place papagalul ce l'a învățat toate comenziile uzuale ale regimentelor noastre și tot astfel numele tuturor victoriilor noastre. Îi vei spune încă, Flambeau, că într-o seară pasărea credincioasă a rostit apelul de odinioară tocmai în clipa când eram să cad sub loviturile asasinilor puși în serviciul dușmanilor Franței...

— Sire, ori ce s'ar întâmpla, voi înmâna papagalul Majestații Sale! exclamă Flambeau, ai cărui ochi se umplură de lacrimi.

— Bine, zise Napoleon. Ia punga asta. Îi va fi poate de folos... Am să-ți dau o foaie de liber parcurs... o vor respecta... Și acum îmbrățișează-mă, zise Napoleon cu simplitate.

Și în clipa aceea, papagalul strigă deodată: „Friedland!... Rivoli!... Wagram!... Austerlitz!... Eylau!...

1820. Șease ani au trecut de atunci. Fiul lui Napoleon I nu mai este regele Romei. E un duces de nouă ani, slab, neliniștit, nervos, cu un păr blond, buclat. Mama lui îl neglijază. El nu știe că tatăl lui e exilat la Sfânta Elena. E trist, fiindcă atmosfera de la Schöbrun nu are grația spirituală a cerului frumos și senin de la Paris.

Stă în odaia lui, cu o carte pe genunchi și visează.

Institutoarea austriacă, — o blondă slabă, care brodează lângă fereastră, înaltă capul de-odată și îl întreabă:
 — Ați învățat lecția de istorie, Altetă.

Ducele tresare, ia cartea și răspunde încet:

— Nein fräulein D.

Gubernanta se apropie de el:

— Trebuie s'o învățați Altetă. Vă las acum și când mă voi întoarce, o să-mi recitați lecția.

(Va urma)

Trad. de Const. A. I. Ghica

Rondelul înțelepciunii

*Nu vei găsi înțelepciune
 În vrafuri multe și în cărți,
 Oricât te-ai strădui să-nsuești
 Ingrata științelor minune...*

*Constiinții tale de nu'i erți
 A indoelilor furtune,
 În vrafuri multe și în cărți
 Nu vei găsi înțelepciune...*

*Ci vei cădea, sărman, nebune
 Invins.. cural vieții tale preț.
 Vrei bun și drept să te arăți?
 Tu... în a cărților lacune.
 Nu vei găsi înțelepciune.*

Seb. Hortopan

FILATELIA

RECLAMA ȘI FILATELIA

Italia pare că e singura țară care utilizează timbrele poștale ca mijloc de reclamă.

În timpul alegerilor parlamentare, o bună parte din scrisori erau obliterate la oficiu postal cu o stampilă a partidului fascist pe care scria:

VOTATE LA LISTE NAZIONALE.

Acum au apărut mărci cu adaos pe care e o reclamă comercială după cum se vede din clișeu alăturat.

Și Franța a întrebuițat stampile cu reclamă. Dar aceste reclame erau făcute într'un scop general, bunăoară se făcea invitație să se viziteze expoziția generală internațională de artă decorativă.

1) Nu, domnișoară.

Honoré de Balzac

GOBSECK

Traducere de Const. A. I. Ghica

În iarna anului 1829—1830, cam pe la ora 1 din noapte, se mai aflau în salonul vicontesei de Grandlieu numai doi inși străini de familia ei. Când bătuseră ceasul, unul dintre ei, un bărbat tânăr și frumos, se retrăsese și dansul. Numai când se auzi în curte uruiatul trăsuri vicontesa nemai văzând decât pe fratele ei și pe un prieten al casei ocupați cu terminarea unei partide de pichet se apropiă de fiica ei care în picioare dinaintea căminului, părea că examinează o vizieră în litofanie, pe când în realitate asculta zgomotul gabriolei într'un chip care îndreptălea toate temerile mamei sale.

— Camilio, dacă vei mai avea față de tânărul conte de Restaud purtarea pe care ai avut-o în astă-seară, o să mă silești să nu-l mai primesc. Ascultă-mă: copila mea, dacă ai încredere în dragostea ce ți-o port, lasă-mă să te conduc eu în viață. Ești de șaptesprezece ani, și la vârsta asta e greu să prevezi viitorul, să judeci trecutul și să ții seamă de anumite considerații sociale. Un lucru însă nu trebuie să uiți, draga mea. D-l Restaud are o mamă care ar toca milioane, o femeie de familie proastă, o fostă domnișoară Gorjot de care s'a vorbit mult altădată. S'a purtat așa de rău cu tatăl ei, încât desigur că nu merită să aibă un copil așa de bun. Tânărul conte o adoră și o îngrijește cu o pietate filială demnă de toată lauda; mai ales de fratele și de sora lui are o grijă nemărginită. Dar ori cât de admirabilă ar fi purtarea asta adăogă confesa cu un aer fin, atât timp cât va trăi mama lui, nici o familie nu va îndrăzni să încerdințeze tânărului Restaud viitorul și averea unei fete.

— Am prins câte-va vorbe cari mă îndeamnă să mă amestec și eu în discuția d-voastră, te întrerupse prietenul casei. Am câștigat, d-le conte, se adrosă el adversarului: te las ca să alerg în ajutorul nepoatei d-tale.

— Ce va să zică să ai urechi de avertat glumi vicontesa. Spune-mi însă, scumpul meu Derville, cum ai putut să auzi ceiace șopteam Camiliei?

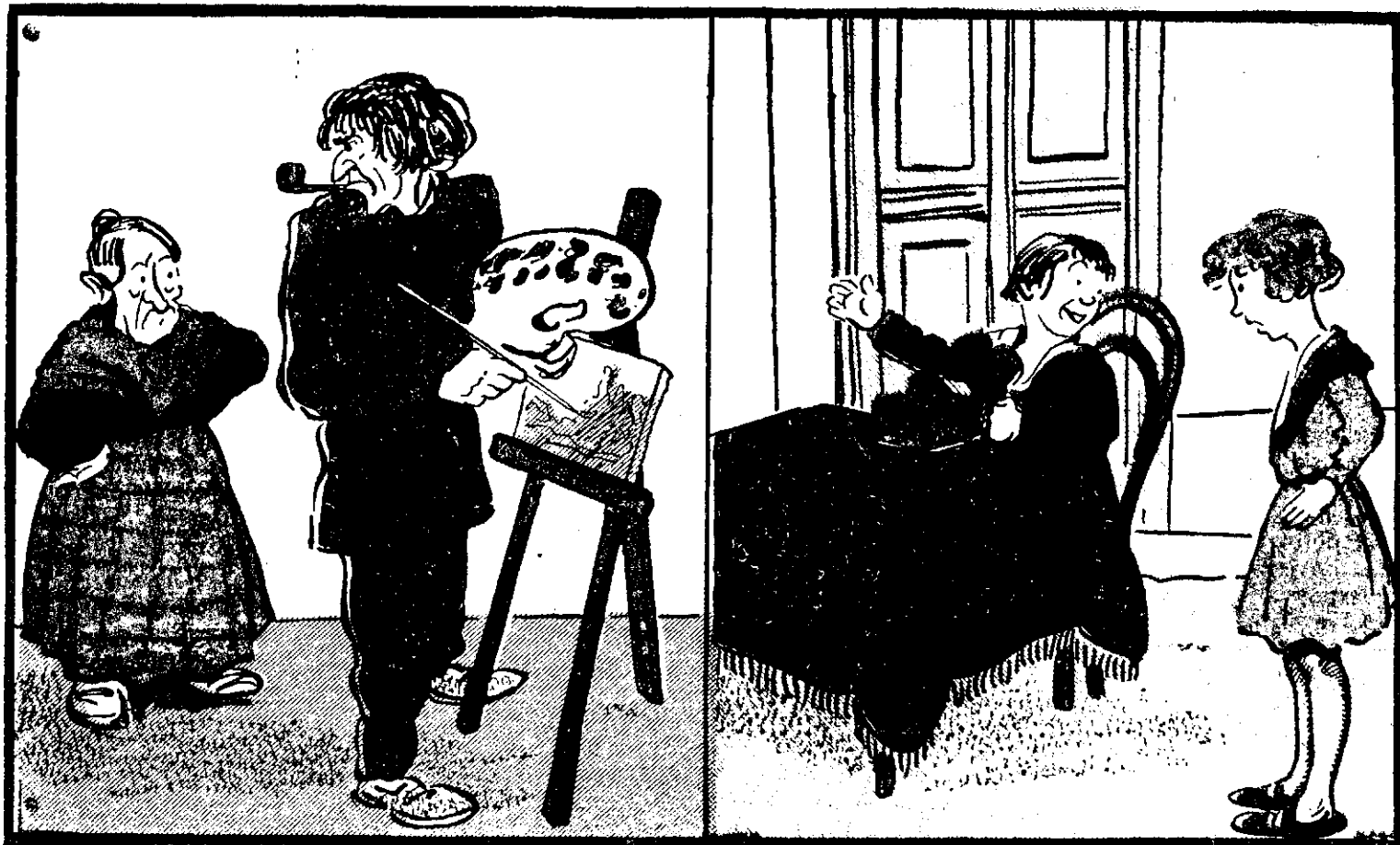
— Vam citit în privire, îi răspunse Derville așezându-se într'un jilt din fața căminului.

Unchiul își trase scaunul lângă nepoată-sa, iar d-na de Grandlieu se așeză într'un fotoliu între fiica ei și Derville.

— Doamnă vicontesă, socotesc că e momentul să vă povestesc o întâm-

Critic de artă

Proba

— Da... poftim!... Asta e muncă de copil, nu de un vlăjgan ca dumneata!...

— Cum jucăria afa e un tele fon adevărat?
— Sigur că e adevărat. De un ceas cer un număr și nu răs-punde.

plare care că va face să vă schimbați părerea pe care o aveți despre averea contelui de Restaud.

— O întâmplare, exclamă Camilia. Spuneți-o repede domnule, spuneți-o repede.

Dervilie aruncă doamnei de Grandlieu o privire din care dânsa pricepu că contesa de Grandlieu era prin averea și prin trecutul familiei ei, una din cele mai de văză femei din foburgul Saint-Germain și dacă la prima vedere, vi se pare nefiresc ca un avocat oarecare să'i vorbească așa de familiar și să se poarte în casă ei într'un chip așa de prietenesc, lucru nu e de loc greu de explicat. Doamna de Grandlieu înapoiindu-se în Franța odată cu familia regală se stabilise la Paris unde trăi la început — situație de nesuferit — din ajutoarele pe cari i le dase Ludovic al XVIII-lea din fondurile listei civile. Tânărul avocat descoperi din întâmplare oare-cari viții de formă în vânzarea palatului de Grandlieu, vânzare făcută altă dată de republică și ceru ca palatul să fie înapoiat vicontesei. Deschise procesul și'l câștigă.

(Vă urma.)

Informații

Pe luna Martie vom oferi cititorilor noștri filatelici importante premii.

Cu începere din numărul viitor vom publica o cronică medalistică.

În această cronică vom descrie toate medaliiile românești, cum și medaliiile streine relative la istoria noastră.

Prîmim cu plăcere ori-ce comunicări și întrebări în acest sens.

Un foarte frumos succes de librărie găsește volumul apărut de curând Grădina lui Dumnezeu de C. Cosco.

Cartea, care cuprinde 24 de schițe umoristice, cu numeroase desene în text, de Gilly se citește admirabil, constituind un moment de desfătare.

Pretul unui exemplar 30 lei, la toate librăriile.

Abonamentele la Universul Literar, Ziarul Științelor Populare și Veselia fiind cu premii se fac numai pe un an și costă 150 lei fiecare.

„UNIVERSUL LITERAR“

PREMIILE FILATELICE
Pe luna Martie 1923
CUPON No. 1

Crème Simon

CREMA SIMON

Această cremă igienică și binefăcătoare albește și înmoale pielea dându-i o mielidere și o catifeleare fără pereche. Ea conservă femeii frumusețea și frăgezimea tinereței.

CREMA SIMON

face să dispară toate micile alterări ale epidermei: crăpături, degerături, roșeață, părți, etc. Crema trebuie întinsă pe pielea încă umedă.

Padra și Săpunul Simon

Universul Literar

Cuponul Nr. 13

Strângeți complet aceste cupoane și veți lua parte la premiile „Universului“, printre cari și 3 CASE. Tragerea în primăvară